

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyň: **a) N. M., roz. B., b) M. B.**, obě zast. Mgr. Magdalenou Gebauerovou, advokátkou, se sídlem Opava, Dolní náměstí 117/3, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství, Pozemkový úřad Opava**, se sídlem Opava, Horní náměstí 2, o kasační stížnosti žalobkyň proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2006, č. j. 22 Ca 43/2006 - 48,

t a k t o :

- I.** Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2006, č. j. 22 Ca 43/2006 - 48, **se v rozsahu výroku o odmítnutí žaloby podané žalobkyní N. M., roz. B., zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Kasační stížnost podaná žalobkyní M. B. **se zamítá**.
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti podané žalobkyní M. B.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 29. 6. 2006, č. j. 22 Ca 43/2006 - 48, odmítl žalobu žalobkyň proti rozhodnutí žalovaného č. j. PÚ/655040/KO1/4/1-MJ, ze dne 16. 6. 2003, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalobkyním se vrací zaplacený soudní poplatek. Napadeným rozhodnutím žalovaný schválil návrh jednoduchých pozemkových úprav - nedokončené scelení - v katastrálním území Ch., části B. a části H. n. M.

Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že žaloba byla podána po uplynutí zákonné lhůty, když napadené rozhodnutí bylo doručeno veřejnou vyhláškou ze dne 19. 6. 2003, č. j. PÚ/655040/KO1/S/1-MJ, a bylo na úřední desce žalovaného

vyvěšeno dne 24. 6. 2003 a z úřední desky snato dne 10. 7. 2003. Rozhodnutí bylo žalobkyni sub a) do vlastních rukou doručeno dne 6. 10. 2003, žalobkyni sub b) dne 24. 6. 2003. Krajský soud s poukazem na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 11. 1997, č. j. 6 A 28/97 - 18, konstatoval, že s dodáním písemného vyhotovení rozhodnutí známým účastníkům řízení nelze spojovat právní účinky doručení. S ohledem na tyto skutečnosti krajský soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl.

Proti tomuto usnesení podaly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) včas kasační stížnost, ve které namítaly nesprávné hodnocení otázky doručení správního rozhodnutí. Doručení písemnosti známým účastníkům řízení podle stěžovatelek nemá pouze informativní charakter, a stěžovatelky tak byly napadeným usnesením zkráceny ve svém právu domáhat se u soudu svých práv. Stěžovatelky navrhly, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelky uplatnily ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 625/2005, www.nssoud.cz).

Z textu kasační stížnosti v kontextu citovaného judikátu vyplývá, že ji stěžovatelky podaly z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, jakým právním předpisem se měl žalovaný řídit při vydání přezkoumávaného rozhodnutí, tedy zda na posuzovaný případ dopadá zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, nebo tímto zákonem zrušený zákon č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů.

Z obsahu správního spisu soud zjistil, že řízení o pozemkových úpravách, které vyústilo ve vydání žalobou napadeného rozhodnutí, bylo zahájeno za účinnosti zákona č. 284/1991 Sb. Rozhodnutí žalovaného pak bylo vydáno dne 16. 6. 2003, tj. v době účinnosti nového zákona č. 139/2002 Sb. Přímou v rozhodnutí žalovaného se uvádí, že rozhodnutí vydal orgán věcně a místně příslušný podle § 19 písm. a) a § 20 písm. b) zákona č. 139/2002 Sb., a to podle § 9 odst. 4 zákona č. 284/1991 Sb.

Uvedenou otázku již Nejvyšší správní soud ve skutkově podobném případě řešil a dospěl k závěru, že z § 24 odst. 2 zákona č. 139/2002 Sb., podle kterého *se ustanovení tohoto zákona se vztahují i na řízení o pozemkových úpravách zahájená před jeho účinností, pokud nebyl zpracovaný návrh vystaven k veřejnému nahlédnutí*, lze a contrario dovodit, že relevantním právním předpisem je zákon č. 284/1991 Sb. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2006, č. j. 8 As 3/2006 - 91, www.nssoud.cz). V posouzené věci byl návrh vystaven k veřejnému nahlédnutí v době od 12. 3. – 27. 3. 2002.

V citovaném rozhodnutí Nejvyšší správní soud současně vycházel z toho, že kompetencí rozhodovat v řízení o pozemkových úpravách jsou od účinnosti zákona č. 139/2002 Sb. nadány pozemkové úřady tímto zákonem zřízené, neboť původní zákon svěřoval tuto kompetenci okresním úřadům, jež ke dni 31. 12. 2002 zanikly.

Nejvyšší správní soud je tedy toho názoru, že řízení o pozemkových úpravách zahájená před účinností zákona č. 139/2002 Sb. - s výjimkou případů vymezených v § 24 odst. 2 tohoto zákona - dokončí podle dosavadního právního předpisu, tj. zákona č. 284/1991 Sb., pozemkové úřady zřízené zákonem č. 139/2002 Sb.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že rozhodnutí žalovaného bylo oznámeno veřejnou vyhláškou ze dne 19. 6. 2003, č. j. PÚ/655040/KO1/S/1-MJ, a bylo na úřední desce žalovaného vyvěšeno dne 24. 6. 2003 a z úřední desky snato dne 10. 7. 2003. Rozhodnutí bylo stěžovatelce sub a) do vlastních rukou doručeno dne 6. 10. 2003, stěžovatelce sub b) dne 24. 6. 2003. V poučení rozhodnutí žalovaného je uvedeno, že ten, kdo tvrdí, že byl ve svých právech tímto rozhodnutím dotčen, může podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí žalobu k soudu podle § 246 a násl. o. s. ř.

Základní sporná otázka tkívá v tom, zda oznámení rozhodnutí veřejnou vyhláškou má účinky doručení, resp. zda je pro počátek lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí o schválení návrhu pozemkových úprav rozhodující oznámení rozhodnutí veřejnou vyhláškou nebo jeho doručení známému účastníku řízení.

Podle § 9 odst. 5 první věta zákona č. 284/1991 Sb. rozhodnutí o schválení návrhu okresní pozemkový úřad oznamuje veřejnou vyhláškou a doručí všem známým účastníkům.

Jazykovým i teleologickým výkladem ustanovení § 9 odst. 5 zákona č. 284/1991 Sb. dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že oznámení rozhodnutí jeho vyvěšením na úřední desce podle tohoto ustanovení nemá ve vztahu ke známým účastníkům řízení účinky doručení a lhůta pro podání žaloby známým účastníkům plyne od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí.

Zákon totiž zcela jednoznačně odlišuje pojmy „oznamuje“ veřejnou vyhláškou a „doručí“ známým účastníkům. Z formulace předmětného ustanovení pak nelze dovodit, že by „doručení“ známým účastníkům nemělo účinky doručení a mělo toliko informativní charakter.

V posuzovaném případě tento závěr potrhují poučení, které účastníkům poskytl žalovaný, neboť lhůtu pro podání žaloby v tomto poučení navázal k okamžiku doručení. Po účastnících řízení ovšem nemůže být spravedlivě požadováno, aby za doručení rozhodnutí považovali něco jiného, než co za doručení rozhodnutí výslovně označuje zákon.

Znamé účastníky řízení o pozemkových úpravách vymezuje § 5 odst. 1 a 2 zákona č. 284/1991 Sb. Podle odst. 1 tohoto ustanovení účastníky řízení o pozemkových úpravách (dále jen „účastníci“) jsou:

a) vlastníci pozemků zahrnutých do pozemkových úprav (dále jen „vlastníci pozemků“),

b) další fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická nebo jiná práva k pozemkům mohou být pozemkovými úpravami přímo dotčena,

c) stavebník, je-li provedení pozemkových úprav vyvoláno v důsledku stavební činnosti,

d) obce, v jejichž územním obvodu jsou pozemky zahrnuté do obvodu pozemkových úprav, účastníky mohou být i obce, s jejichž územním obvodem sousedí pozemky zahrnuté do obvodu pozemkových úprav, pokud do 30 dnů od výzvy příslušného okresního pozemkového úřadu přistoupí jako účastníci k řízení o pozemkových úpravách (dále jen „obce“),

e) vlastník pozemku, jemuž v průběhu nedokončeného scelování byly vydány náhradní pozemky, ke kterým nenabyl vlastnické právo (§ 9b odst. 1) a na těchto pozemcích se nacházejí nemovitosti a trvalé porosty v jeho vlastnictví.

Podle odst. 2 zmíněného ustanovení účastníka řízení, který není znám nebo jehož pobyt není znám, zastupuje v řízení o pozemkových úpravách opatrovník, kterým může být i obec. Opatrovník není oprávněn za účastníka udělit souhlas k nedodržení pravidel pro posuzování přiměřenosti kvality a výměry vyměňovaných pozemků podle zvláštního předpisu.

Znamými účastníky řízení jsou tedy především osoby, jejichž vlastnické či jiné právo může být pozemkovými úpravami dotčeno. Vlastnické právo patří podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod mezi ústavně zaručená práva, do kterých lze zasahovat pouze v zákonných mezích způsobem stanoveným zákonem. Pokud tedy zákon výslovně určuje, že se rozhodnutí, jehož dopadem je zásah do vlastnického práva, doručuje známým účastníkům, tj. mimo jiné vlastníkům, musí být tento postup dodržen a teprve na doručení rozhodnutí lze vázat lhůty k podání opravných prostředků či k uplatnění dalších práv.

Podle § 26 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, doručení veřejnou vyhláškou použije správní orgán v případě, kdy mu účastníci řízení nebo jejich pobyt nejsou známi nebo pokud tak stanoví zvláštní právní předpis.

Ustanovení § 9 odst. 5 zákona č. 284/1991 Sb., jakožto speciální ustanovení k citovanému § 26 odst. 1 správního řádu, nepředstavuje žádnou odchylku od obecného ustanovení o doručování veřejnou vyhláškou, neboť vychází z toho, že známým účastníkům se doručuje písemné vyhotovení rozhodnutí a pouze ve vztahu k neznámým účastníkům řízení může mít oznámení veřejnou vyhláškou účinky doručení.

Pro posouzení včasnosti žaloby je pak rozhodující ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., podle kterého lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno

doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Z hlediska citovaného ustanovení soudního řádu správního je v případě, že se žalobou napadené rozhodnutí účastníku správního řízení doručuje, nutno za počátek lhůty pro podání žaloby považovat okamžik doručení správního rozhodnutí, nikoliv okamžik jeho oznámení jiným zákonem stanoveným způsobem, protože tento způsob určení počátku lhůty pro podání žaloby je subsidiární a uplatní se pouze v případě, kdy zákon stanoví, že se žalobci písemné vyhotovení správního rozhodnutí nedoručuje.

Tento závěr podporuje rovněž konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu, podle které *počátek běhu lhůty k podání žaloby spojuje ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. s doručením rozhodnutí tomu účastníkovi, který rozhodnutí žalobou napadá, nikoliv s datem právní moci napadeného rozhodnutí* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2005, č. j. 1 As 34/2004 - 84, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 657/2005, www.nssoud.cz).

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud pochybil, když za určující pro počátek lhůty k podání žaloby považoval okamžik sejmutí veřejné vyhlášky z úřední desky a nikoliv okamžik doručení rozhodnutí stěžovatelkám.

Podle § 40 odst. 1 s. ř. s. počala lhůta pro podání žaloby ve vztahu ke stěžovateli sub a) plynout dne 7. 10. 2003, tj. následující den poté, kdy jí bylo správní rozhodnutí doručeno (dne 6. 10. 2003). Stěžovatelka sub a) žalobu podala dne 23. 10. 2003, tedy před uplynutím zákonné dvouměsíční lhůty, jejíž konec připadl na pondělí dne 8. 12. 2003 (srov. § 40 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost stěžovatelky sub a) proto Nejvyšší správní soud shledal důvodnou, neboť její žaloba byla podána v zákonné lhůtě a rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí této žaloby je ve vztahu ke stěžovateli sub a) nezákonné.

Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo, než usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2006, č. j. 22 Ca 43/2006 - 48, v rozsahu výroku o odmítnutí žaloby podané stěžovatelkou sub a) zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud bude v dalším řízení - podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí - vycházet z toho, že stěžovatelka sub a) podala žalobu včas.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podané stěžovatelkou sub a) (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Ve vztahu ke stěžovateli sub b) neshledal Nejvyšší správní soud napadené usnesení nezákonným, neboť výrok o odmítnutí žaloby stěžovatelky sub b) je v souladu se zákonem.

Lhůta pro podání žaloby počala stěžovateli sub b) plynout dne 26. 6. 2003 (správní rozhodnutí jí bylo doručeno dne 25. 6. 2003) a skončila v pondělí dne 25. 8. 2003 (§ 40 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Stěžovatelka sub b) podala žalobu přímo u Krajského soudu v Ostravě dne 23. 10. 2003, tj. po uplynutí zákonné dvouměsíční lhůty.

Ačkoliv krajský soud odůvodnil odmítnutí žaloby stěžovatelky sub b) jinak, nelze jeho rozhodnutí považovat za nezákonné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Kasační stížnost stěžovatelky sub b) proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti stěžovatelky sub b) rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému, ani stěžovateli sub a) v řízení o kasační stížnosti stěžovatelky sub b) žádné náklady nevznikly a stěžovatelka sub b) v řízení nebyla úspěšná, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu